Пузир — дика, страшна сила (за п'єсою «Хазяїн»)

Головний герой п'єси І. Карпенка-Карого «Хазяїн» — це мільйонер-землевласник Терентій Гаврилович Пузир, людина смішна і одночасно страшна.

Визначальною рисою в характері Пузиря є ненаситна жадоба до збагачення. Нею й породжені такі його риси, як безчесність, несправедливість, жорстокість, некультурність, честолюбство, скупість. Він страшний у своїй зажерливості, у хижацьких методах наживи. Мета всього життя «хазяїна» — бариші, які він отримує нещадною, жорстокою експлуатацією робітників. Розуміючи, що «дешевий робітник» там, де скрута, Пузир всіляко сприяє погіршенню життя простих людей. Найманих робітників цей мільйонер годує гірше, ніж свиней. У нього повно пшениці, а робітникам печуть хліб «пополам з половою».

Він не зважає на почуття рідної дитини, відмовляється дати згоду на її шлюб з учителем Калиновичем, якого дочка любить, бо хоче мати зятем багатого Чоботенка й об'єднати свої безмежні землі із сусідськими. Цей егоїст-самодур байдужий до всього людського.

Усі свої багатства Пузир нажив неправедним шляхом. Він з гордістю згадує, як у молоді роки здобував своє добро: «перше йшов за баришом наосліп, штурмом крушив направо і наліво, плював на все і знать не хотів людського поговору». Відчувається наполегливість Пузиря у боротьбі за багатство. Однак при цьому він жалкує витратити бодай копійку навіть для себе. Багатство стає самоціллю, а не бажанням забезпеченого життя.

Скупість «хазяїна» не має меж. Він уже тридцять років ходить в одному й тому самому халаті та кожусі, який «уже торохтить і сильно лоєм тхне», відмовляє в обіді своєму спільникові в махінаціях Маюфесу.

І. Карпенко-Карий висміює некультурність та неосвіченість Пузиря, якому Котляревський «безнадобності». Йому немає діла ні до культури, ні до земства. Пузир не знає і не цінує кращих людей України — великих поетів та письменників, показуючи цим свою бездуховність, нікчемність та дикунство. Усі людські почуття мільйонера загинули у бажанні наживи та збагачення. Значення для нього має лише те, що дає прибутки.

Засліплений надмірною жадобою, бажанням загарбати більше баришів, Пузир погоджується навіть на порушення закону, він стає на шлях злочинних махінацій. Терентій Гаврилович бере на випас овець купця Михайлова, допомагаючи йому в шахрайстві. Пузир боїться відповідальності, але не може з собою нічого вдіяти, велика пожива змушує його стати на небезпечний шлях.

Зрештою, хазяїн-мільйонер стає жертвою власної скупості і ненаситності. Побачивши, як гуси скубли його копу, він розізлився, що птахи «таку потерю роблять», погнався за ними, упав та відбив собі нирки. Смертельно хворий Пузир не може покинути свого «хазяйства», ніяк не всидить на місці. Йому шкода грошей на власну операцію. Тож комічний фінал жалюгідного існування Пузиря є логічним завершенням його життєвого шляху, викриттям його життєвого кредо — «хазяйство або смерть».

«Дика, страшна сила», — називає Пузиря автор. Це людина, яка має силу, та не має

розуму побачити, що він не один існує на землі, що є поряд люди, які так само гідні людського ставлення до них. Пузир — типовий узагальнений образ глитая-мільйонера, що піднявся на поверхню з українських «чумазих».